

**«Приказка
за храбрия Ято
и неговата сестра
Теюне»**

Действието в тази приказка се развива на Север. Там, където доброто Слънце спуска по небето с жена, изрегната с Едем със златен рогов. Където живее злата вълшебница, половецката на поларната ивица тъмнина. Хората, които живели в тези сурови места изкал свои приказки и легенди от най-стари времена, в които смели и неколебливи герои побеждавали хитре природни сили. По мотиви на приказките на ивиците, една от народностите, които живеят в северните райони на Руската Федерация, днешната писателка АНА ВУТЕНЗОН написва история за приказчицата на момчето Яен и неговата сестри Тейне. Художникът Леонид Аристов нарича картините за двайца по тази приказка.

Това се случило отдавна. На брега на Студеното море имало една стара юрта, покрита с еленови кожи. В нея живеели една бедна жена със сина си Яго и дъщеря си Тежоне. Майката сама вършела цялата домакинска работа.

Тя ходела на лов, носела вода,
донесла дърва от тундрата.
Веднъж тя се разболала и помо-
ляла сина си да отиде за дърва. А
Ято се завил през глава с еленово-
то одеало — като че ли не чува за
какво го викат.

«Дъще, донеси дърва. Ако огънит изгасне, в колибата може да влезе Вислицата» — «Няман време», отговорила Теюне и започнала да украсява дългите си пантуни с маниста.

А Велицата била вече наблизо... Изведиџ една искра се спуснала върху нейното наметало, изтъкано от сняг — и на него се разтопила огромна дупка. Злата Велица се плашела от огъня.

Но когато дървата в колибата се свършили и огънят изгаснал, тя нахълтала вътре и ударила с вълшебната си пръчка. Майката вдигнала ръце нагоре,— а това вече били не ръце, а криле.

Политисла тя нагоре като била
чайка. Нахвърлила се Велицата
срещу децата, но майката при-
вила с белите си криле сина си и
дъщеря си и не дала на Велица-
та да ги докосне.

Снежната вихрушка подхлана-
ла чайката. Спуснали се след нея
Яго и Теюне. Но къде ще стигнат
Виелицата! «Ти си виновен!» —
закрещала Теюне. «Ти, ти!» —
отговорила ѝ Яго.

Но каква полза от препирни!
Те прекарали цялата нощ край
загасналото огнище. А на сутрин-
та Яго взел лъка си, сложил
стрелите в колчана и казал на
сестра си: «Да тръгваме, Теюне,
да търсим Мама».

Виелицата занесла чайката и ледената си юрта. Ударила с пръчката си и птицата отново се превърнала на жена. Заповядали ѝ Виелицата да ушне нова наметка, за да смени старата, която била изгорена от искрата.

Мръзнали пръстите на майката
от снежното плауно и от ледената
нега. Мислите ѝ все летели към
родната юрта, където били деца-
та ѝ. Как са те? А Ято и Теюне
били вече далеч от юртата.

Лично Слънцето им показало
пъти. «Виелицата живее в ледените
планини,— казало то.— На-
там пътят е труден и опасен.
Вземете моите стрели, те ще ви
помогнат, ако изпаднете в беда.»

Две блестящи стрели паднали
пред краката на Ято. Загънал Ято
слънчевите стрели в еленова ко-
жа и ги скрил до гърдите си...
Заминало си Слънцето. Над тун-
драта се спуснала полярната нощ.

От тъмнината изскочило малко Еленче, след него—Вълк. Ято грабнал лъка си и прогонил Вълка. А Еленчето дещта взели със себе си, нали то също било изгубило майка си.

Велицата изпитала срещу
тях Съзливко-Поспаливно, за да
ги приспи. Но Теюне се изхитри-
ла: измолила от него вълшебния
му рог и като засвирила с него
самият Съзливко-Поспаливно за-
винаги застана в тундрата.

Тръгнали тримата по-нататък по пътя си—гледат, че към тях лети Майката-Елен. Ето, че намерила тя сина си! Тогава качила спасителите му на гърба си и се понесла из тундрата по-бързо от вятъра...

—чак до ледените планини. За-
изкачваам се Ято и Тежине нагоре.
На самия връх се виждала юртата
на Виелницата. Там, зад дебели
ледени стени е ухнатата майка! Но
пред юртата зеела пропаст.

Отризала Теюне косите си, по-красиви от които нямало в тундрата и изплела от тях въже. А Ято направил примка и хвърлил въжето над пропастта.

Изведнъж непрогледната
Тъмнина, изпратена от Великата,
закриля всичко. Ято пусна
към небето златната стрела на
Слънцето и се появила юнаците
Сивни лъчи. И Тъмнината от-
стъпила.

Яго и Теюне се прехвърнали по въжето. «Махайте се оттук, докато още сте невредими!» — закрещяла насреща им Велицата. Но Яго взел втората стрела на Слънцето. Тя се впила във Велицата и Велицата се разтопила.

Майката изтичала към децата си. «Ти си станал истински ловец, сине, — казала тя. — А твоите коси къде са, дъще?» — «Нищо, Мамо, други ще ми пораснат», — усмихнала се Теюне.

Кудожник — А. АРИСТОВ.
Студия «Диффам», 1970 г.
Превела от руски — РУМИНА ТЕШКОВА

ИЗДАТЕЛСТВО «ПРОГРЕС»
МОСКВА

© права на български език Издателство «Прогрес», 1975 г.

СКАЗКА О КРАБОМ ДИТО
И ЕГО СЕСТРЕ ТИНИО

Издателство «Прогрес»

Издадено в СССР

ISBN-787
С 314 (91)-75